

Slovo k povzbuzení na neděli 14. listopadu 2021, na 33. neděli v mezidobí – B
Biblická čtení: Dan 12,1-3; Ž 16; Žid 10,11-14.18; Mk 13,24-32

Milé sestry, milí bratři,

na dnešní neděli – poslední před slavností Krista Krále – každoročně zaznívají biblická čtení, která patří do skupiny čtení apokalyptických. V evangeliu slyšíme úryvky z takzvané malé, evangelijní apokalypsy, tedy ze slov Pána Ježíše o znameních konce světa a jeho druhého příchodu, ze slov, která říká svým učedníkům těsně před začátkem svých pašijí (letos podle Markova sepsání). V prvním čtení to je rok co rok nějaký příklad starozákonní apokalyptiky, která v Ježíši Kristu dochází začátku svého naplnění (letos máme před sebou úryvek přímo z nejapokalyptičtější knihy Starého Zákona, z knihy proroka Daniela).

Apokalyptika jako taková je podivuhodný biblický literární druh. Řecké slovo *apokalypsis*, jak víme, doslova znamená „odkrytí věcí skrytých“. Jedná se tedy o odkrytí, poodhalení skrytých Božích tajemství, zvláště takových, která jsou popsána a vyobrazena jako znamení onoho Božího dne na konci světa anebo blížícího se příchodu Mesiáše, respektive, jedná-li se o apokalyptiku již novozákonní či křesťanskou, Kristova druhého příchodu na konci světa. Vrcholným příkladem toho je pak samozřejmě sama kniha *Apokalypsis Ioannou* přímo nazvaná, Zjevení Janovo, poslední kniha Nového Zákona.

Je jasné, že takovéto (často i literárně krásné) texty od samého počátku křesťanství fascinovaly, ba přímo vzrušovaly mnohé své čtenáře a vedly k nejednomu i dalšímu literárnímu rozvinutí (v apokalyptice mimobiblické). Člověka přeci vždy nějak lákají tajemné věci, zvláště skutečná Boží tajemství, anebo věci týkající se budoucnosti, která není v jeho moci, kterou může znát jen Bůh. V člověku se četbou apokalyptických textů nemohou nevzbudit otázky, co jejich obrazy znamenají, jak je interpretovat, kdy a jak se začnou jednotlivá znamení naplňovat, co má člověk v té době dělat. V prvních desetiletích křesťanství navíc očekávání, že zmrtvýchvstalý a nanebevstoupivší Kristus se brzy vrátí ve slávě, bylo velmi živé. «Ano, přijdu brzy» znělo prvním křesťanům v uších. Proto dějinné interpretace apokalyptických obrazů – ve smyslu „už se to začíná dít“ – tak vždy k výkladům biblických (ale i celé řady apokryfních) apokalyps patřily od samého začátku.

Jak ale začalo být zejména postupem času stále jasnější, tajemné obrazy nejsou zdaleka tak jednoznačné, jak se zprvu (například v době prvního pronásledování křesťanů) mohlo zdát, aby se daly jednoduše s jistotou ztotožnit jako znamení právě těch či oněch konkrétních dějinných událost. Vždyť když se kolikrát v dějinách takto různě ztotožnily a různí jejich vykladači si byli jistí, že vše již nastává, konec světa ani Kristův druhý příchod nakonec ještě nikdy nenastaly. Proto už velmi záhy se rozšířil přesvědčení, že Pán Ježíš znamení svého druhého příchodu popsal tak (ať už svými slovy v evangeliu anebo prostřednictvím vidění Janových či intuicí Pavlových), aby lidé (křesťané) všech generací mohli být přesvědčeni, že se uskutečňují či uskuteční právě v jejich době, a podle toho se také snažili žít. Ostatně sám Pán Ježíš v posledním verši dnešního úryvku říká: «O tom dni a o té hodině však neví nikdo, ani andělé v nebi, ani Syn, jenom Otec».

Jednotlivá apokalyptická znamení se prostě nějak stále – jednou zřejměji, jindy méně – opakovaně uskutečňují, a to jak v dějinách makrokosmických, v dějinách celého lidstva a světa, tak i v dějinách „v malém“, v osobních každého jednotlivého člověka. Aniz by tak byla potřena jedinečnost jejich budoucího uskutečnění jakožto znamení Kristovu konečnému příchodu bezprostředně předcházejících, je pro naši praxi mnohem důležitější číst apokalyptické texty jako obrazy toho, co se nějak děje a opakuje stále. Proto vše kolem nás a v našem životě, s čím se apokalyptické obrazy dají aspoň nějak ztotožnit, by nás tak mělo přimět k obrácení, k využití času pro dobro, k vnímání Krista nám ve všem těžkém tajemně blízkého. K tomu – k opravdové zbožnosti projevující se činem skutečné lásky k Bohu i člověku – přeci všechny novozákonní apokalypsy chtějí vybídnout především.

Je-li tedy proto zejména alegorický výklad tím nejdůležitějším, pak se musíme zeptat, co nám konkrétně dnešní obraz (ostatně spolu s Pavlovými listy Soluňským nejstarší apokalyptický text Nového Zákona) říká, k čemu nás chce v naší dnešní situaci vybídnout, v čem povzbudit. Jistě mnohé, k mnohému a v mnohém. Vedle stále se opakujících výzev k bdělosti, k četbě znamení času a především k obrácení a k hledání Ježíšovy blízkosti, je to i zdůraznění, že ačkoli jednou vše pomine, i když nastane mnohé soužení, tak to, co nepomine, je společenství s Kristem, vztah s ním. Země a nebe pominou, ale «lidé uvidí Syna člověka přicházet v oblacích s velikou mocí a slávou». Lidé, jejich nesmrtelné duše, vztah s Kristem a vztahy mezi lidmi totiž mají sílu zůstat, ať se děje, co se děje. Spolu s anděly zachráněni budou lidé, všichni ti, «kteří budou zapsáni v knize», jak viděl již starozákonní vizionář.

Možná právě tento moment by nás měl z dnešního evangelia obzvlášť oslovit. Ano, ve světě je skutečně mnoho různého trápení, mnoho opravdových těžkostí, klidně je můžeme číst v různých apokalyptických obrazech hrůz, zkázy a zániku. Více než k propočítávání, kdy Kristus podruhé přijde, kdy nastane konec světa, by nás však měly vést k činu, k činné zbožnosti: Ke snaze o dobro a k pečování o vztahy; především o jedinečný vztah s Pánem Bohem, s Pánem Ježíšem, ale i o vztahy mezi námi lidmi. Vztahy jsou totiž vždy cosi Božího a vlastně do věčnosti přenášejícího; Bůh sám jako Trojice je podstatný vztah, náš vztah s Pánem Ježíšem je naší záchranou, naším zbožštěním, vztahy mezi námi lidmi jsou tím nejdůležitějším mezi námi, něčím, co nás nese životem, skrze co život i víru v Boha sdílíme, co nás má sílu společně přenést do věčnosti. „Do nebe můžeme jít jen všichni společně, zatímco do pekla jde každý sám...“ říkávalo jedno staré úsloví.

Milé sestry, milí bratři, není pochyb, že žijeme v těžké době. Každá doba je nějak těžká, je i «časem úzkosti», každý lidský život taktéž, jednou více, jindy méně. Dnešní doba možná pro mnohé ještě o něco víc. Vždy jsme nějak i v slzavém údolí, čím jsme starší, tím nám někdy slzavější může připadat. I přestože to vše těžké a hroučící se je vždy jen část pozemské reality, přesto můžeme různá biblická znamení aspoň nějak ztotožňovat s leckterými dějinnými událostmi; globálními, malými i osobními. Ne však proto, abychom propadli malomyslnosti a kritice všeho a všech či se utopili v hrůze z konce světa a života, ale abychom o to intenzivněji zatoužili skutečně žít. Žít zde na zemi a jednou na věčnosti. A to se děje právě jedině ve vztazích, ve vztazích opravdové lásky, ve vztazích s Bohem i s lidmi.

Pak bychom se nemuseli bát, ať by se dělo cokoli, pak bychom nemohli ztratit radost ze života (a dokonce i smrti), byl-li by náš vztah s Kristem a lidmi živý. Ale protože právě živost našich vztahů závisí i na nás, poučme se i my z přirovnání o fíkovníku a čtème znamení doby, tak zdůrazňující potřebu (mnohdy žalostně chybějících) živých vztahů s Bohem i lidmi. Nemáme nic cennějšího, ve vztahu s námi (a mezi námi) je sám Pán Ježíš...